

Specialistutbildning för psykologer i hälso- och sjukvård i Västra Götalandsregionen

Fastställande

2023-08 17

Utbildningsplanen gäller från och med 1 januari 2024.

Syfte

Specialistutbildningen är en femårig vidareutbildning för legitimerade psykologer. Specialistutbildningen inriktas på teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter av relevans för specialistpsykologens arbete i hälso- och sjukvård samt på utveckling av ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Respektive specialistkurs ska förmedla kunskap avseende fördjupade färdigheter och kunskap, därutöver ska specialistkurser inom respektive specialitet förmedla inriktningens särskilda specialistkunskap. För specialistpsykologbehörighet ska psykologen visa kunskap om specialistområdets vetenskapliga grund, relevanta författningar samt visa fördjupad förmåga att tillämpa psykologiska metoder som vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Specialistutbildningen omfattar flera moment som var för sig och tillsammans bidrar till specialistpsykologens kompetens:

- Fördjupad teoretisk kompetens inom vald inriktning
- Ökad yrkesskicklighet inom vald specialitet, där specialistkunskaperna omsätts
- Fördjupad professionsteoretisk, etisk och yrkesjuridisk kompetens som säkerställer att specialistpsykologen kan axla det utvidgade ansvar som specialistrollen innebär

Förkunskapskrav

Två års yrkeserfarenhet som legitimerad psykolog inom hälso- och sjukvård.

Specialistutbildningen i VGR leder till specialistbehörighet i hälso- och sjukvårdens specialistinriktningar

Psykolog som med godkänt resultat fullgjort samtliga kurser, självständigt arbete och klinisk tjänstgöring inom specialistutbildningen uppfyller specialistbehörighet och erhåller ett specialistbehörighetsintyg.

Specialistinriktningar i hälso- och sjukvård

- Klinisk barn- och ungdomspsykologi
- Klinisk vuxenpsykologi
- Neuropsykologi
- Psykologisk behandling och psykoterapi
- Hälsopsykologi
- Beroende och missbrukspsykologi
- Funktionshindrens psykologi
- Forensisk psykologi

Mål

För specialistbehörighet ska psykologen visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att tjänstgöra som specialistpsykolog i hälso- och sjukvård.

Övrigt

Förutom kurser ska för specialistbehörighet klinisk tjänstgöring samt självständigt arbete fullgöras.

Klinisk tjänstgöring

För specialistbehörighet ska kliniskt psykologarbete motsvarande minst 50 % av heltid under fem år fullgöras.

Självständigt arbete (skriftligt specialistarbete)

För specialistbehörighet ska psykologen inom ramen för specialistutbildningen ha fullgjort ett självständigt arbete (skriftligt specialistarbete).

Innehåll och upplägg

Specialistutbildningen omfattar 8 kurser samt skriftligt specialarbete.

Studierna ska bedrivas på deltid.

Kurser som ingår i specialistutbildningen

- *Obligatoriska kurser för alla specialinriktningar*
 - Introduktionskurs
 - Specialistkollegium
 - Evidensbaserad psykologisk bedömning
 - Suicidologi
 - Skriftligt specialarbete

- *3 valbara specialistkurser*

Arrangerade av Utbildningsenheten för psykologer eller annan utbildningsanordnare vilkas kurser ackrediterats av Psykologförbundet, har relevans för hälso- och sjukvården och vald specialinriktning samt uppfyller lärandemål som inte uppfyllts av de obligatoriska kurserna.

Lärandemål *gemensamma* för alla specialinriktningar inom hälso- och sjukvård Kunskap och förståelse

För specialistpsykologbehörighet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa kunskap om:

- (G.1) närliggande vårdgivare och andra för hälso- och sjukvården relevanta myndigheters organisation, regelverk och förutsättningar och ha kunskap om ideella- samt brukarorganisationer.
- (G.2) hälsoekonomi samt sjukvårdens organisatoriska förutsättningar inklusive det systematiska arbetet för att säkerställa kvalitet och minska vårdrelaterade skador.

Färdighet och förmåga

För specialistpsykologbehörighet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa färdighet och förmåga att:

- (G.3) för patienter med komplex samsjuklighet genomföra psykologisk bedömning, adekvat psykologisk utredning, diagnostik av psykisk ohälsa¹ samt samverka med berörda aktörer i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.
- (G.4) att anpassa psykologiska interventioner utifrån kunskap om patientens specifika tillstånd, värderingar, förväntningar, resurser och hinder samt kontext.
- (G.5) att kontinuerligt utvärdera effekt av utförda psykologiska interventioner samt aktivt inhämta återkoppling från patient för planering av vidare insatser
- (G.6) självständigt utföra samt kunna överföra kunskap och färdigheter om anpassad, respektfull samt empatisk muntlig och skriftlig redogörelse för utredning, bedömning, åtgärd och behandlingsresultat till berörda parter samt om dokumentation i enlighet med svensk hälso- och sjukvårdslag.
- (G.7) självständigt utföra samt kunna överföra kunskap och färdigheter i bemötande och psykologiska åtgärder vid akut psykisk ohälsa samt krisreaktioner
- (G.8) självständigt tillämpa samt kunna överföra kunskap om relevanta författningar och styrdokument inom hälso- och sjukvård
- (G.9) självständigt tillämpa samt kunna överföra och ändamålsenligt upprätthålla kunskap om barnets rättigheter och närståendes delaktighet
- (G.10) självständigt tillämpa samt förmedla och medvetandegöra prioriteringsbehov utifrån hälso- och sjukvårdens förutsättningar och tillgängliga resurser för att ge jämlik och effektiv vård
- (G.11) utifrån verksamhetens behov och patientgruppens förutsättningar initiera och genomföra insatser inom ramen för specialistuppdrag i organisationen

Värderingsförmåga och förhållningsätt/självständighet och ansvar

För specialistpsykologbehörighet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa värderingsförmåga och förhållningsätt med självständighet och ansvar:

- (G.12) identifiera etiska aspekter på eget och andras patientarbete, forsknings- och utvecklingsarbete samt organisatoriska processer
- (G.13) kunna utifrån verksamhetens behov leda och utveckla det psykologiska arbetet på arbetsplatsen
- (G.14) identifiera egna behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens

¹ Enligt Socialstyrelsens definition

Lärandemål för *vald specialisteriktning* inom hälso- och sjukvård Kunskap och förståelse

För specialistpsykologbehörighet inom vald specialitet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa kunskap om:

- (S.1) specialistområdets population, vetenskapliga grund samt forsknings- och kunskapsutveckling samt deras betydelse för yrkesutövningen
- (S.2) hur social situation, somatiska tillstånd och medicinsk behandling inverkar vid bedömning, psykologisk utredning samt psykologisk behandling inom vald specialisteriktning

Färdighet och förmåga

För specialistpsykologbehörighet inom vald specialitet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa färdighet och förmåga att:

- (S.3) tillämpa författningar och styrdokument som är relevanta för specialiteten,
- (S.4) kunna stötta, undervisa och handleda utifrån teoretisk kunskap och kliniska färdigheter inom vald specialisteriktning.

Värderingsförmåga och förhållningssätt/självständighet och ansvar

För specialistpsykologbehörighet inom vald specialitet i hälso- och sjukvård ska psykologen visa värderingsförmåga och förhållningssätt med självständighet och ansvar:

- (S.5) för patienter med komplex samsjuklighet genomföra psykologisk utredning och bedömning samt upprätta, genomföra och utvärdera psykologisk åtgärd samt behandling inom vald specialisteriktning i enlighet med jämlik och personcentrerad vård samt vetenskap och beprövad erfarenhet

Obligatoriska kurser för alla specialisteriktningar

Introduktionskurs, deltidstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier

Kursen är obligatorisk och gemensam för alla specialisteriktningar

Kursens syfte är att ge de blivande specialisterna en introduktion i specialistpsykologi i hälso- och sjukvård. Målet med kursen är att utrusta STP-psykologerna med redskap att självständigt kunna utföra sitt arbete som specialistpsykolog gällande frågor om profession, etik, juridik, evidens, diversitet och samverkan med andra yrkesgrupper i hälso- och sjukvården.

Kursen innehåller teoretiska kunskaper om professionsteori, juridiska och etiska ramar för psykologer, likabehandling, evidensbaserade metoder, samt ledarskap. Tyngdpunkten under kursen ligger på att omsätta dessa teoretiska ramar till praktiska färdigheter och att öva på att självständigt kunna tillämpa och reflektera över dem.

Specialistkollegium, deltidstudier under tre år motsvarande 12 veckors heltidsstudier

Kursen är obligatorisk och gemensam för alla specialinriktningar

Fördjupad professionsteoretisk, etisk och yrkesjuridisk kompetens som säkerställer att specialistpsykologen kan axla det utvidgade ansvar som specialistrollen innebär. Den tredje av dessa delar representeras i specialistutbildningen av introduktionskursen och specialistarbetet. Specialistkollegiet bygger vidare på introduktionskursen och syftar till en fördjupad förståelse och beredskap för vad professionellt förhållningssätt innebär i förhållande till specialistrollen.

Evidensbaserad psykologisk bedömning, deltidstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursen är en specialistkurs i evidensbaserad bedömning, Evidence-Based Assessment (EBA) och diagnostik av psykisk sjukdom som syftar till att ge den blivande specialistpsykologen ökad och säkrad kompetens att genomföra klinisk intervju, välja bedömningsinstrument utifrån frågeställning och analysera data som kan leda fram till en kvalificerad bedömning. Det innebär också förmåga att kunna särskilja huvuddiagnos och bidiagnos, samsjuklighet samt urskilja differentialdiagnostiska tillstånd och återkoppla bedömningen samt rekommendera vidare insatser. Fokus är på bedömning av komplex problematik utifrån evidensbaserad psykologisk praktik (EBPP). Kursen tar upp olika diagnostiska system så som DSM-5, ICD-10/11 samt Research Domain Criteria (RDoC) och den diagnostiska processen så som Longitudinal Expert All Data (LEAD).

Suicidologi, deltidstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursen är en specialistkurs i suicidologi som vidareutvecklar psykologens förmåga att skapa personliga och förtroliga möten med suicidnära personer och dess närstående, psykologens förmåga att göra evidensbaserad bedömning av risk samt planera och genomföra adekvata interventioner utifrån bedömning. Kursen syftar även till att ge den blivande specialistpsykologen en grund för krissamtal samt att stötta, handleda och utbilda i suicidpreventiva frågor.

Skriftligt specialistarbete, deltidstudier under tre terminer motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursens övergripande syfte är att STP-psykologen ska tillägna sig de färdigheter som krävs för att utföra ett SSA. Kursen ger stöd till STP-psykologen att under eller efter kursen kunna färdigställa det skriftliga specialistarbetet. Vidare syftar kursen till att STP-psykologen vidareutvecklar sin teoretiska och praktiska vetenskapliga kompetens för att kunna bidra i verksamhetsutveckling utifrån ett evidensbaserat tillvägagångssätt inom valt specialistområde.

Valbara specialistkurser, tre kurser var och en motsvarande fem veckors heltidsstudier

Specialistkurser som fullgörs utanför Utbildningsenheten för psykologer ska vara ackrediterade av Psykologförbundet. Alla valbara specialistkurser ska ha relevans för hälso- och sjukvården. De valbara specialistkurserna ska tillsammans med de obligatoriska kurserna uppfylla lärandemålen. De valbara kurserna ska godkännas av Utbildningsenheten för psykologer för att kunna tillgodoräknas i den sammanhållna specialistutbildningen.

Rekommenderade valbara kurser för hälso- och sjukvårdens vanligaste specialinriktningar

För övriga specialinriktningar saknas rekommendationer.

Klinisk barn- och ungdomspsykologi

Tre valbara kurser med fokus på utredning och psykologisk behandling

- Utredningsmetodik barn (Utbildningsenheten för psykologer)
- En kurs bred psykologisk behandling med barn och/eller ungdomar eller Deliberate practice (Utbildningsenheten för psykologer) alternativt Motiverande samtal (Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet)
- Valfri fördjupningskurs t ex metodspezifisk kurs

Klinisk vuxenpsykologi

Tre valbara kurser med fokus på utredning och psykologisk behandling

- Utredningsmetodik vuxen (Utbildningsenheten för psykologer)
- En kurs bred psykologisk behandling eller Deliberate practice (Utbildningsenheten för psykologer) alternativt Motiverande samtal (Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet)
- Valfri fördjupningskurs t ex metodspezifisk kurs

Psykologisk behandling

Tre valbara kurser med fokus psykologisk behandling

- Deliberate practice (Utbildningsenheten för psykologer)
- En kurs bred psykologisk behandling
- Valfri fördjupningskurs t ex metodspezifisk kurs

Neuropsykologi

Tre valbara kurser med fokus utredning

- Utredningsmetodik barn eller vuxen (Utbildningsenheten för psykologer)
- En kurs med fokus på neuropsykologi t ex på Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet
- Valfri breddkurs, t ex Deliberate practice, Motiverande samtal eller fördjupande utredningskurs

Följande specialistkurser är valbara på Utbildningsenhetens för psykologer

Deliberate practice, avancerad målmedveten träning för psykologer, deltidsstudier under två terminer motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Denna kurs riktar sig till psykologer som vill fördjupa sin kompetens i generella och metodspecifika kliniska färdigheter. I kursen får deltagarna träna att identifiera och hantera hinder som kan uppstå i arbetet med en patient, till exempel alliansbrott, svårigheter med hemuppgifter eller att fullfölja behandlingsmotiverade interventioner, motstånd hos behandlare och patient etc.

Utbildningens mål är att deltagare efter genomgången kurs på egen hand ska kunna arbeta med målmedveten träning samt integrera utvärdering och återkoppling i psykologisk behandling.

Interpersonell Psykoterapi nivå B, deltidsstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier

Specialistkursen IPT nivå B inleds med ett seminarium med fokus på val av lämplig patient samt skattningsskalor (ARRS, RTR, HASQ) som ska användas för utvärdering av det terapeutiska arbetet. Med hjälp av Audio recording rating scale (ARRS) bedömer deltagaren sin egen följsamhet till metoden. ARRS används av handledaren vid granskning av det audio- eller videoinspelade materialet. Två terapiesessioner per ärende granskas i sin helhet med hjälp av Reflective Therapy Record (RTR) och återkopplas med ett skriftligt omdöme till terapeuten. RTR används av deltagaren vid varje session för fördjupad förståelse av det terapeutiska arbetet. Med Helpful Aspects of Supervision Questionnaire (HASQ) bedömer deltagaren om lärandemål uppfylls under handledning och ge feedback till handledaren.

Traumatisering och traumarelaterad problematik - bemötande och bedömning, deltidsstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursen behandlar området psykologiska trauman, biologiska och psykologiska förklaringsmodeller för uppkomst och vidmakthållande, upptäckt och olika former av behandling vid traumatisering och traumarelaterad problematik både för barn och vuxna.

Deltagaren ska efter kursen ha fördjupad kompetens att bemöta och bedöma patienter som upplevt trauma och som uppvisar traumarelaterad problematik.

Utredningsmetodik gällande barn, deltidstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursen är en specialistkurs i psykologisk utredning av barn, och syftar till att ge deltagaren fördjupad förmåga att genomföra barnutredningar på ett ändamålsenligt och flexibelt sätt, där verksamhetens uppdrag och mål balanseras med barnets/familjens specifika förutsättningar och ett aktivt barnperspektiv. Målsättningen är att psykologen efter genomgången utbildning ska ha ökad förmåga att i samarbete med barn, familj och tredje part genomföra utredningar som leder till faktiska förändringar för barnet. Målgrupp är psykologer som regelbundet genomför någon form av psykologisk utredning med barn i förskole/grundskoleålder (3-15 år) och som har god kännedom om evidensbaserad utredning, psykometri och testmetodik, samt sitt eget kliniska fält. Fokus ligger på praktisk metod med utgångspunkt i deltagarens kliniska uppdrag.

Utredningsmetodik gällande vuxen, deltidstudier under en termin motsvarande fem veckors heltidsstudier.

Kursen är en specialistkurs i evidensbaserad psykologisk utredning av unga vuxna från 16 år och vuxna med psykisk sjukdom och syftar till att ge den blivande specialistpsykologen fördjupad förmåga att genomföra evidensbaserad och personcentrerad psykologisk utredning. Det innebär exempelvis förmåga att välja bedömningsinstrument utifrån aktuell problematik och frågeställning, analysera data, göra bedömning och återkoppla bedömningen samt rekommendera vidare insats. Fokus är på utredning av komplex problematik utifrån evidensbaserad psykologisk praktik.

Bilagor

[Kursplan Introduktionskurs](#)

[Kursplan Specialistkollegium](#)

[Kursplan Evidensbaserad psykologisk bedömning](#)

Kursplan Suicidologi, se nedan

[Kursplan Deliberate practice, avancerad målmedveten träning för psykologer](#)

[Kursplan Interpersonell psykoterapi nivå B](#)

[Kursplan Traumatisering och traumarelaterad problematik - bemötande och bedömning](#)

[Kursplan Skriftligt specialistarbete](#)

[Kursplan Utredningsmetodik gällande barn](#)

[Kursplan Utredningsmetodik gällande vuxen](#)

Kursplan Suicidologi Specialistkurs för psykologer

Syfte och huvudsakligt innehåll

Under 2021 avled 1226 personer av säkert fastställda suicid i Sverige. Av dessa var 873 män och 353 kvinnor och 11 var barn under 15 år. Ytterligare 279 fall registrerades där det fanns misstanke om suicid men där avsikten inte kunnat styrkas¹ Suicid är den vanligaste dödsorsaken i åldrarna 15-24 år och för män i åldrarna 15-44 år². Det högsta suicidtalet fanns bland män som var 85 år eller äldre. Uppemot 90 procent av alla suicid föregås av någon form av psykisk ohälsa³. I det nationella handlingsprogrammet för suicidprevention framhålls vikten av tidiga insatser samt att yrkesgrupper som kan komma i kontakt med personer som är i riskzon för suicid behöver ha särskild kompetens och kontinuerlig kompetensutveckling i suicidologi⁴.

Syftet med denna specialistkurs i suicidologi är att vidareutveckla psykologens förmåga att skapa personliga och förtroliga möten med patienter som är i riskzon för suicid och dess närstående, psykologens förmåga att göra bedömning av risk samt planera och genomföra adekvata interventioner utifrån bedömning. Kursen syftar även till att ge den blivande specialistpsykologen en grund för krissamtal samt att stötta, handleda och utbilda i suicidpreventiva frågor.

Kursen ges på avancerad nivå och vänder sig till psykologer som vill fördjupa sina teoretiska kunskaper och utveckla sina kliniska färdigheter. I kursen kommer vi att tillämpa en helhetssyn på mötet med patienter som är i riskzon för suicid, utifrån ett vetenskapligt och humanistiskt synsätt. Kursen innehåller obligatoriska kursdagar med föreläsningar, kollegialt lärande, självstudier enligt anvisningar samt praktiska moment. Examination sker genom seminarier och individuella inlämningsuppgifter. Kursinnehållet är anpassat för arbete med såväl unga som vuxna patienter som är i riskzon för suicid.

¹ Folkhälsomyndigheten. Dödlighet i suicid (själv mord) [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten; 2022. [uppdaterat datum 2022-09-06] Hämtad från: Statistik om suicid - suicidprevention.se (folkalsomyndigheten.se)

² Karolinska Institutet. Det vet vi om självmord bland unga [Internet]. Stockholm: Karolinska Institutet; 2022. [uppdaterat datum 2021-10-11] Hämtad från: Det vet vi om självmord bland unga | Karolinska Institutet (ki.se)

³ Lönnqvist J. Major psychiatric disorders in suicide and suicide attempters. In: Wasserman D, Wasserman C, editors. Oxford textbook of suicidology and suicide prevention. A global perspective. Oxford: Oxford University Press; 2009

⁴ Socialstyrelsen. Ett nationellt program för suicidprevention. Stockholm: 2008.

Lärandemål

Kunskap och förtrogenhet

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- redogöra för kunskaper om suicidologi

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs skall deltagaren kunna:

- bemöta, bedöma och behandla patienter som är i riskzon för suicid på ett professionellt sätt utifrån aktuell evidens samt kunna genomföra strukturerad suicidriskbedömning
- samarbeta med närstående samt socialt och professionellt nätverk
- dokumentera bedömning, åtgärd/behandling tydligt och spårbart
- genomföra krissamtal samt stötta, handleda, utbilda om suicidprevention
- agera enligt riktlinjer vid inträffat suicid

Värderingsförmåga och förhållningsätt

Efter avslutad kurs ska deltagaren kunna:

- värdera metoder för bedömning, intervention och val av behandlingsinsats
- reflektera kring komplexa situationer som kan uppstå i mötet med patienter som är i riskzon för suicid, inklusive reflektion kring egna och andras reaktioner

Upplägg och omfattning

Kursen innehåller fem obligatoriska kursdagar med föreläsningar, kollegialt lärande, självstudier enligt anvisningar samt praktiska moment. Kursinnehållet är anpassat för arbete med såväl unga som vuxna patienter som är i riskzon för suicid. En del av arbetet ska ske i samverkan med chef. Kursen omfattar 30 lärarledda undervisningstimmar samt självstudier bestående av litteraturstudier, uppgifter som ska genomföras i den egna verksamheten samt inlämningsuppgifter på Lärportalen. Kursen startar när Lärportalen öppnar.

Former för bedömning

Examination sker genom seminarier och genom formativ bedömning vid praktiska övningar samt individuella inlämningsuppgifter.

Villkor för genomförande

För ett kursgodkännande krävs närvaro, aktivt deltagande vid samtliga delar av undervisningen, samt godkända inlämningsuppgifter.

Nivå och målgrupp

Kursen ges på avancerad nivå och vänder sig till legitimerade psykologer som vill fördjupa sina teoretiska kunskaper och utveckla sina kliniska färdigheter.

Material

Vi använder oss av VGR:s lärportal där information och kursmaterial läggs ut samt obligatorisk kurslitteratur.

Antagning, förkunskaper och urval

För tillträde till kursen krävs legitimation som psykolog och att du har genomfört specialistutbildningens introduktionskurs eller ha minst 5 års erfarenhet av psykologiskt behandlingsarbete efter legitimation.

Vid fler behöriga sökande än antal platser genomför kursledningen ett urval baserat på spridning inom VGR och yrkeserfarenhet. Vi förbehåller oss rätten att ställa in kursen vid för få ansökningar.

Ackreditering inom specialistförordningen

Kursen är ackrediterad som en specialistkurs och räknas som fördjupningskurs inom följande specialiseringar:

- Arbets- och organisationspsykologi
- Klinisk vuxenpsykologi
- Klinisk barn- och ungdomspsykologi
- Psykologisk behandling/psykoterapi
- Missbruks- och beroendepsykologi
- Forensisk psykologi
- Hälsopsykologi
- Funktionshindrens psykologi
- Neuropsykologi

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Chiles, J.A., & Strosahl, K.D. (2020) *Suicidala patienter: en klinisk handbok för bedömning och behandling*. Natur & Kultur Akademisk (368 s)

Fox, K. R., Huang, X., Guzmán, E. M., Funsch, K. M., Cha, C. B., Ribeiro, J. D., & Franklin, J. C. (2020). Interventions for suicide and self-injury: A meta-analysis of randomized controlled trials across nearly 50 years of research. *Psychological bulletin*, 146(12), 1117. (28s)

Gysin-Maillart, A., Schwab, S., Soravia, L., Megert, M., & Michel, K. (2016). A novel brief therapy for patients who attempt suicide: A 24-months follow-up randomized controlled study of the attempted suicide short intervention program (ASSIP). *PLoS medicine*, 13(3), e1001968.(21s)

Hawton, K., Lascelles, K., Pitman, A., Gilbert, S., Silverman, M. (2022) Assessment of suicide risk in mental health practice: shifting from prediction to therapeutic assessment, formulation, and risk management. *Lancet Psychiatry*, The, 2022-11-01, Volume 9, Issue 11, Pages 922-928 (7 s)

Méndez-Bustos, P., Calati, R., Rubio-Ramírez, F., Olié, E., Courtet, P., & Lopez-Castroman, J. (2019). Effectiveness of psychotherapy on suicidal risk: a systematic review of observational studies. *Frontiers in psychology*, 10, 277.(10 sidor)

Robinson, J. et al. (2018). What Works in Youth Suicide Prevention? A Systematic Review and MetaAnalysis. *EClinicalMedicine*, 4–5, 52–91 (39 s)

Rudd, M. D., Williams, B., & Trotter, D. (2009). The psychological and behavioral treatment of suicidal behavior: What are the common elements of treatments that work. D., Wasserman, C. Wasserman,(Eds.), *The Oxford textbook of suicidology and suicide prevention: A global perspective*, 428-437. (9 s)

Seena Fazel, S., Runeson, B. Assessment of suicide risk in mental health practice: shifting from prediction to therapeutic assessment, formulation, and risk management (2020) *N Engl J Med* 2020;382:266-74. (9 s)

Stanley, B., Brown, G. K., Brenner, L. A., Galfalvy, H. C., Currier, G. W., Knox, K. L., ... & Green, K. L. (2018). Comparison of the safety planning intervention with follow-up vs usual care of suicidal patients treated in the emergency department. *JAMA psychiatry*, 75(9), 894-900. (7 s)

Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S., Selby, E. A., & Joiner, T. E. (2010). The Interpersonal Theory of Suicide. *Psychological Review*, 117(2), 575–600. (25 s)

<http://doi.org/10.1037/a0018697>

Sveriges kommuner och regioner (2021). *Utredning av allvarliga vårdskador: vägledning vid utredning och handbok för metoden händelseanalys*. (Fjärde reviderade upplagan). Stockholm: Sveriges kommuner och regioner (60 s)

Referenslitteratur

Beskow, J., Palm Beskow, A., Ehnvall, A. (2013) *Suicidalitet som problemlösning, olyckshändelse och trauma*. Studentlitteratur

Folkhälsomyndigheten. Suicidprevention [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten; 2022. Tillgänglig: suicidprevention.se (folkhalsomyndigheten.se)

Sveriges kommuner och regioner (2022). *Utredning av risker: handbok för metoden riskanalys*. (Fjärde reviderade upplagan). Stockholm: Sveriges kommuner och regioner.

Kiosses, D. N., Alexopoulos, G. S., Hajcak, G., Apfeldorf, W., Duberstein, P. R., Putrino, D., & Gross, J. J. (2018). Cognitive Reappraisal Intervention for Suicide Prevention (CRISP) for middle-aged and older adults hospitalized for suicidality. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 26(4), 494-503.

Bergqvist, E., Probert-Lindström, S., Fröding, E., Palmqvist-Öberg, N., Ehnvall, A., Sunnqvist, C., . . . Westrin, Å. (2022). Health care utilisation two years prior to suicide in Sweden: a retrospective explorative study based on medical records. *BMC Health Services Research*, 22(1), 664-664. doi:10.1186/s12913-022-08044-9

Hagen, J., Loa Knizek, B., & Hjelmeland, H. (2020). " ... I felt completely stranded": liminality and recognition of personhood in the experiences of suicidal women admitted to psychiatric hospital. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 15(1), 1731995-1731995. doi:10.1080/17482631.2020.1731995

Isometsä, E. T. (2020). Suicides in Mood Disorders in Psychiatric Settings in Nordic National Register– Based Studies. *Frontiers in psychiatry*, 11, 721-721. doi:10.3389/fpsy.2020.00721

Probert-Lindström, S., Vaez, M., Fröding, E., Ehnvall, A., Sellin, T., Ambrus, L., . . . Westrin, Å. (2021). Utilization of psychiatric services prior to suicide- a retrospective comparison of users with and without previous suicide attempts. *Archives of Suicide Research*, 1-14. doi:10.1080/13811118.2021.2006101

Ytterligare litteratur i form av artiklar samt länkar till hemsidor med informations- och arbetsmaterial kan tillkomma under kursen.

Fastställande och utgåva 2023-06-29 v.1.

Kursplan framtagen av Utbildningsenheten för psykologer vid Västra Götalandsregionen